

บริษัท เน็ตเบย์ จำกัด (มหาชน)
Netbay Public Company Limited

ส่วนที่ 3: ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน

---

13 ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน

1. ข้อมูลทางการเงินที่สำคัญ

ก) สรุปรายงานการสอบบัญชี

นางสาวรสพร เดชอุดม

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต เลขทะเบียน 5659

บริษัท สำนักงาน อีวาย จำกัด

สำหรับงบการเงินปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2558

ข้าพเจ้าเห็นว่างบการเงินข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 ผลการดำเนินงานและกระแสเงินสด สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของบริษัท เน็ตเบย์ จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย และเฉพาะของบริษัท เน็ตเบย์ จำกัด (มหาชน) โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

สำหรับงบการเงินปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559

ข้าพเจ้าเห็นว่างบการเงินข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 ผลการดำเนินงานและกระแสเงินสด สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของบริษัท เน็ตเบย์ จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย และเฉพาะของบริษัท เน็ตเบย์ จำกัด (มหาชน) โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

นางสาวพิมพ์ใจ มานิตขจรกิจ

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต เลขทะเบียน 4521

บริษัท สำนักงาน อีวาย จำกัด

สำหรับงบการเงินปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560

ข้าพเจ้าเห็นว่างบการเงินข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 ผลการดำเนินงานและกระแสเงินสด สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของบริษัท เน็ตเบย์ จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย และเฉพาะของบริษัท เน็ตเบย์ จำกัด (มหาชน) โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

ข) ตารางสรุปงบการเงิน

งบแสดงฐานะทางการเงิน

	งบการเงินรวม ณ วันที่		งบการเงินรวม ณ วันที่		งบการเงินรวม ณ วันที่	
	31-ธ.ค.-58		31-ธ.ค.-59		31-ธ.ค.-60	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
สินทรัพย์หมุนเวียน						
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	43.69	17.40	49.83	10.63	32.85	6.16
เงินลงทุนชั่วคราว	127.92	50.95	251.38	53.62	353.06	66.23
ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	32.66	13.01	38.34	8.18	51.05	9.58
สินค้าคงเหลือ	0.26	0.10	0.15	0.03	0.38	0.07
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	8.37	3.33	17.55	3.74	5.93	1.11
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	212.90	84.79	357.25	76.21	443.27	83.15
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน						
เงินฝากธนาคารที่ติดภาระค้ำประกัน	6.17	2.46	7.53	1.61	10.51	1.97
เงินลงทุนระยะยาวอื่น	20.33	8.10	90.33	19.27	68.20	12.79
อุปกรณ์	5.79	2.30	6.58	1.40	5.47	1.03
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	1.37	0.55	2.29	0.49	1.39	0.26
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี	2.36	0.94	3.45	0.74	3.26	0.61
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	2.17	0.86	1.37	0.29	0.98	0.18
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	38.18	15.21	111.55	23.79	89.81	16.85
รวมสินทรัพย์	251.08	100.00	468.80	100.00	533.08	100.00

	งบการเงินรวม ณ วันที่		งบการเงินรวม ณ วันที่		งบการเงินรวม ณ วันที่	
	31-ธ.ค.-58		31-ธ.ค.-59		31-ธ.ค.-60	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
หนี้สินหมุนเวียน						
เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	8.38	3.34	11.44	2.44	8.91	1.67
หนี้สินตามสัญญาเช่าการเงินที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	-	-	-	-	-	-
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	32.52	12.95	39.26	8.37	38.66	7.25
รายได้รับล่วงหน้า	29.95	11.93	37.88	8.08	40.87	7.67
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	10.53	4.19	18.81	4.01	9.03	1.69
รวมหนี้สินหมุนเวียน	81.37	32.41	107.39	22.91	97.47	18.28
หนี้สินไม่หมุนเวียน						
หนี้สินตามสัญญาเช่าการเงิน - สุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	-	-	-	-	-	-
สำรองผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงาน	11.82	4.71	17.41	3.71	16.71	3.13
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	0.47	0.19	0.56	0.12	0.48	0.09
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	12.29	4.90	17.97	3.83	17.19	3.22
รวมหนี้สิน	93.66	37.30	125.36	26.74	114.66	21.51

	งบการเงินรวม ณ วันที่		งบการเงินรวม ณ วันที่		งบการเงินรวม ณ วันที่	
	31-ธ.ค.-58		31-ธ.ค.-59		31-ธ.ค.-60	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
ส่วนของผู้ถือหุ้น						
ทุนจดทะเบียน	200.00	-	200.00	-	200.00	-
ทุนที่ออกและเรียกชำระแล้ว	160.00	63.72	200.00	42.66	200.00	37.52
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ	-	-	115.34	24.60	115.34	21.64
ส่วนต่ำกว่าทุนจากการรวมกิจการภายใต้การควบคุมเดียวกัน	(76.85)	(30.61)	(76.85)	(16.39)	(76.85)	(14.42)
กำไรสะสม						
จัดสรรแล้ว - สรรองตามกฎหมาย	10.19	4.06	13.35	2.85	25.00	4.69
ยังไม่ได้จัดสรร	64.05	25.51	91.46	19.51	154.62	29.00
องค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น	0.02	0.01	0.14	0.03	0.32	0.06
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	157.42	62.70	343.44	73.26	418.43	78.49
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	251.08	100.00	468.80	100.00	533.09	100.00

งบกำไรขาดทุน

	งบการเงินรวม สำหรับปี สิ้นสุด		งบการเงินรวม สำหรับปี สิ้นสุด		งบการเงินรวม สำหรับปี สิ้นสุด	
	31-ธ.ค.-58		31-ธ.ค.-59		31-ธ.ค.-60	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
รายได้จากการให้บริการ	223.81	100.00	272.94	100.00	314.79	100.00
ต้นทุนการให้บริการ	(50.22)	(22.44)	(58.62)	(21.48)	(70.87)	(22.51)
กำไรขั้นต้น	173.59	77.56	214.32	78.52	243.92	77.49
รายได้อื่น	1.41	0.63	4.15	1.52	6.61	2.10
กำไรก่อนค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	175.00	78.19	218.47	80.04	250.53	79.59
ค่าใช้จ่ายในการให้บริการ	(32.43)	(14.49)	(38.48)	(14.10)	(41.67)	(13.24)
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	(74.17)	(33.14)	(84.94)	(31.12)	(86.15)	(27.37)
กำไรก่อนค่าใช้จ่ายทางการเงินและค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	68.40	30.56	95.05	34.82	122.71	38.98
ค่าใช้จ่ายทางการเงิน	(0.26)	(0.11)	-	-	-	-
กำไรก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้	68.14	30.45	95.05	34.82	122.71	38.98
รายได้ (ค่าใช้จ่าย) ภาษีเงินได้	(3.09)	(1.38)	(5.73)	(2.10)	(6.91)	(2.20)
กำไรสุทธิสำหรับปี	65.05	29.07	89.32	32.73	115.80	36.79

งบกระแสเงินสด

	งบการเงินรวม	งบการเงินรวม	งบการเงินรวม
	สำหรับปีสิ้นสุด	สำหรับปีสิ้นสุด	สำหรับปีสิ้นสุด
	31-ธ.ค.-58	31-ธ.ค.-59	31-ธ.ค.-60
	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน			
ทำไรก่อนภาษี	68.14	95.05	122.71
รายการปรับกระทบยอดทำไรก่อนภาษีเป็นเงินสดรับ (จ่าย) จากกิจกรรมดำเนินงาน			
รายได้ดอกเบี้ย	(0.78)	(3.18)	(4.52)
กำไรจากการขายเงินลงทุน	(0.19)	(0.04)	(0.36)
กำไรที่ยังไม่เกิดขึ้นจากการวัดมูลค่าเงินลงทุน	(0.17)	(0.27)	(0.35)
ส่วนลด(รับ)จ่ายจากเงินลงทุนในตราสารหนี้	0.16	(0.64)	(1.00)
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	1.49	3.14	3.24
ตัดจำหน่ายดอกเบี้ยจ่ายรอดับบัญชีเป็นค่าใช้จ่าย	0.26	-	-
ตัดจำหน่ายภาษีเงินได้นิติบุคคลหัก ณ ที่จ่าย	0.47	1.85	0.23
สำรองผลประโยชน์ระยะยาวของพนักงาน	2.20	3.35	3.81
กำไรจากการดำเนินงานก่อนการเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์และหนี้สินดำเนินงาน	71.57	99.26	123.76
สินทรัพย์ดำเนินงาน (เพิ่มขึ้น) ลดลง			
ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	(1.50)	(5.68)	(12.70)
สินค้าคงเหลือ	(0.17)	0.11	(0.24)
รายได้ที่ยังไม่ได้เรียกชำระ	(1.36)	(7.32)	8.67
ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า	(1.79)	(1.87)	2.45
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	0.45	(0.22)	0.39
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น	(1.20)	0.80	-
หนี้สินดำเนินงานเพิ่มขึ้น (ลดลง)			
เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น	(3.83)	3.06	(2.53)
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	(1.24)	6.74	(0.60)
รายได้รับล่วงหน้า	6.08	7.93	2.99
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	5.82	7.50	(10.43)
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	0.47	0.09	(0.08)
เงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน	73.30	110.40	111.68
เงินสดรับดอกเบี้ย	0.38	0.10	0.13
เงินสดจ่ายภาษีเงินได้	(2.46)	(5.84)	(7.15)
เงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน	71.22	104.66	104.66
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน			
เงินลงทุนชั่วคราวเพิ่มขึ้น	(127.42)	(122.40)	(35.70)
เงินฝากธนาคารที่ติดภาระค้ำประกันลดลง (เพิ่มขึ้น)	(0.48)	(1.37)	(2.98)
เงินสดรับจากรายได้ดอกเบี้ย	0.07	1.69	4.78
เงินสดจ่ายซื้อเงินลงทุนระยะยาวอื่น	(20.60)	(73.00)	(48.93)
เงินสดรับจากการขายเงินลงทุนระยะยาวอื่น	-	3.04	7.02
เงินสดจ่ายซื้ออุปกรณ์	(5.51)	(2.80)	(0.90)
เงินสดจ่ายเพื่อซื้อสินทรัพย์ไม่มีตัวตน	(0.21)	(2.06)	(0.33)
เงินสดสุทธิใช้ไปในกิจกรรมลงทุน	(154.15)	(196.90)	(77.04)
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน			
จ่ายคืนหนี้สินภายใต้สัญญาเช่าการเงิน	(8.39)	-	-
เงินปันผลจ่าย	(14.40)	(56.96)	(44.60)
เงินสดรับจากการเพิ่มทุน	-	155.34	-
เงินสดสุทธิจาก (ใช้ไปใน) กิจกรรมจัดหาเงิน	(22.79)	98.38	44.60
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ	(105.72)	6.14	(16.98)
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ต้นงวด	149.40	43.69	49.83
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ปลายงวด	43.69	49.83	32.85

ข้อมูลกระแสเงินสดเปิดเผยเพิ่มเติม

รายการที่มีใช้เงินสดประกอบด้วย

กำไรจากการวัดมูลค่าเงินลงทุนในหลักทรัพย์เพื่อขาย	-	0.11	0.18
ผลกำไร (ขาดทุน) จากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย	-	(1.79)	3.61
การโอนเงินลงทุนระยะยาวอื่นเป็นเงินลงทุนชั่วคราว	-	-	64.04

อัตราส่วนทางการเงิน

	หน่วย	งบการเงินรวม สำหรับปีสิ้นสุด	งบการเงินรวม สำหรับปีสิ้นสุด	งบการเงินรวม สำหรับปีสิ้นสุด
		31-ธ.ค.-58	31-ธ.ค.-59	31-ธ.ค.-60
อัตราส่วนสภาพคล่อง				
อัตราส่วนสภาพคล่อง	เท่า	2.62	3.33	4.55
อัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเร็ว	เท่า	2.51	3.16	4.48
อัตราส่วนสภาพคล่องกระแสเงินสด	เท่า	0.87	1.11	1.02
อัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้การค้า	เท่า	7.52	8.17	7.39
ระยะเวลาเก็บหนี้เฉลี่ย	วัน	47.87	44.09	48.75
อัตราหมุนเวียนเจ้าหนี้	เท่า	9.27	7.57	9.30
ระยะเวลาชำระหนี้	วัน	38.84	47.56	38.71
อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร				
อัตรากำไรขั้นต้น	%	77.56	78.52	77.49
อัตรากำไรจากการดำเนินงาน	%	30.56	34.82	38.98
อัตรากำไรอื่น	%	0.63	1.50	2.06
อัตราส่วนเงินสดต่อการทำกำไร	%	104.12	110.11	85.30
อัตรากำไรสุทธิ	%	28.88	32.24	36.03
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ⁽¹⁾	%	49.29	35.67	30.40
อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน				
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ⁽²⁾	%	28.97	24.81	23.11
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร	%	1,894.32	1,495.53	1,974.45
อัตรากาหมุนของสินทรัพย์	เท่า	1.00	0.62	0.64
อัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน				
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	เท่า	0.59	0.37	0.27
อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย ⁽³⁾	เท่า	289.94	N/A	N/A

หมายเหตุ

- (1) คำนวณโดยใช้ส่วนของผู้ถือหุ้นเฉลี่ยต้นงวดและปลายงวด
- (2) คำนวณโดยใช้สินทรัพย์เฉลี่ยต้นงวดและปลายงวด
- (3) เนื่องจากบริษัทฯ ไม่มีค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2560 ทำให้ไม่สามารถคำนวณอัตราส่วนสำหรับช่วงเวลาดังกล่าวได้

14. การวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการ

(ก) การวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน

ภาพรวมผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

บริษัทฯ ประกอบธุรกิจพัฒนาผลิตภัณฑ์และให้บริการธุรกรรมออนไลน์ (e-Business) ที่ครบวงจร โดยการให้บริการของกลุ่มบริษัทฯ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มบริการ ได้แก่ 1) กลุ่มบริการ e-Trade Finance Supply Chain (เดิมชื่อ e-Logistics Trading) 2) กลุ่มบริการ e-Business Services และ 3) กลุ่ม Projects และอื่นๆ ทั้งนี้บริษัทฯ มีรายได้ในกลุ่มบริการ e-Trade Finance Supply Chain เป็นรายได้หลักในสัดส่วนประมาณร้อยละ 60 ถึง ร้อยละ 70 ของรายได้จากการให้บริการรวม

รายได้จากการให้บริการของกลุ่มบริการ e-Trade Finance Supply Chain และกลุ่มบริการ e-Business Services สำหรับปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560 เท่ากับ 303.54 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 52.03 ล้านบาทเมื่อเทียบกับปี 2559 คิดเป็นการเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.69 เนื่องจากการเติบโตของรายได้กลุ่มบริการ e-Business Services และ กลุ่มบริการ e-Trade Finance Supply Chain อย่างต่อเนื่อง จากการที่บริษัทฯ สามารถรักษาลูกค้าเดิมและขยายฐานลูกค้าใหม่ในทั้งสองกลุ่มบริการ สำหรับรายได้จากการให้บริการของกลุ่ม Projects และอื่นๆ รายได้หลักของกลุ่มนี้มาจากการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้กับลูกค้า สำหรับปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560 เท่ากับ 11.25 ล้านบาท ลดลง 10.18 ล้านบาทเมื่อเทียบกับปี 2559 คิดเป็นการลดลงร้อยละ 47.50 เนื่องจากในปี 2560 ขนาดของงานโครงการที่บริษัททำมีขนาดเล็กกว่าเมื่อเทียบกับปี 2559

กำไรสุทธิของบริษัทฯ สำหรับปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 เท่ากับ 115.80 ล้านบาท 89.32 ล้านบาท ตามลำดับ กำไรสุทธิสำหรับปี 2560 เพิ่มขึ้น 26.48 ล้านบาทจากปี 2559 คิดเป็นอัตราการเติบโตร้อยละ 29.65 เนื่องจากบริษัทสามารถรักษาอัตราการเติบโตของรายได้จากการให้บริการได้ในทุกส่วนธุรกิจรวมถึงสามารถบริหารจัดการต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการให้บริการและบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บริษัทฯ มีผลประกอบการที่สามารถสร้างกำไรสุทธิจากการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้บริษัทฯ มีฐานะทางการเงินที่ดี และสามารถจ่ายเงินปันผลให้กับผู้ถือหุ้นของบริษัทฯ ได้อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ บริษัทฯ ยังมีโครงสร้างเงินทุนที่แข็งแกร่งโดยบริษัทฯ มีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 เท่ากับ 0.37 เท่า และ 0.27 เท่าตามลำดับ

รายได้จากการให้บริการ

รายได้จากการให้บริการของกลุ่มบริษัทฯ สำหรับปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2558 วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

	งบการเงินรวม สำหรับปีสิ้นสุดวันที่		งบการเงินรวม สำหรับปีสิ้นสุดวันที่		งบการเงินรวม สำหรับปีสิ้นสุดวันที่	
	31-ธ.ค.-58		31-ธ.ค.-59		31-ธ.ค.-60	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
1. กลุ่มบริการ e-Trade Finance Supply Chain	150.52	67.25	165.21	60.53	202.55	64.34
2. กลุ่มบริการ e-Business Services	65.71	29.36	86.30	31.62	100.99	32.08
3. Projects และอื่นๆ	7.58	3.39	21.43	7.85	11.25	3.57
รายได้จากการให้บริการ	223.81	100.00	272.94	100.00	314.79	100.00

สำหรับปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 รายได้หลักของบริษัทฯ มาจากรายได้ในส่วนของกลุ่มบริการ e-Trade Finance Supply Chain ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 60.53 และร้อยละ 64.34 ตามลำดับ ของรายได้จากการให้บริการของบริษัทฯ โดยบริษัทฯ มีเป้าหมายที่จะเพิ่มรายได้ในกลุ่มบริการอื่นๆ อย่างต่อเนื่องซึ่งจะช่วยให้บริษัทฯ สามารถ

ป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการมีรายได้หลักที่มาจากกลุ่มบริการ e-Logistics Trading ส่งผลให้ที่ผ่านมามีบริษัท มีสัดส่วนรายได้จากกลุ่มบริการ e-Business Services เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 31.62 และร้อยละ 32.08 ของรายได้จากการให้บริการของบริษัทฯ สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 ตามลำดับ

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560 บริษัทฯ มีรายได้จากการให้บริการกลุ่ม e-Trade Finance Supply และกลุ่ม Chain e-Business Services เท่ากับ 303.54 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 52.03 ล้านบาทเมื่อเทียบกับปี 2559 คิดเป็นการเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.69 เนื่องจากสาเหตุหลักดังนี้ 1) การขยายตัวของกลุ่มบริการ e-Business Service ตามการขยายตัวของฐานลูกค้ากลุ่มธุรกิจที่เกี่ยวข้องตามที่กฎหมายกำหนด 2) การเติบโตของรายได้กลุ่มธุรกิจ e-Trade Finance Supply Chain ตามอัตราปกติที่บริษัทฯ สามารถทำได้ในอดีต

รายได้ Project และอื่นๆ ของบริษัทฯ สำหรับปีบัญชีสิ้นสุด วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 เท่ากับ 21.43 ล้านบาท และ 11.25 ล้านบาท ตามลำดับ ลดลง 10.18 ล้านบาทเมื่อเทียบกับปี 2559 คิดเป็นการลดลงร้อยละ 47.50 โดยรายได้อื่นๆ เกิดจากการที่บริษัทฯ ให้บริการตามคำร้องขอของลูกค้าเป็นกรณีพิเศษในลักษณะของโครงการ (Projects) และส่วนมากจะมีการรับรู้รายได้หลังจากการให้บริการในแต่ละโครงการเป็นแบบภายในงวดปีบัญชี (One-time Revenue) สำหรับปี 2559 และ 2560 รายได้เกิดจากการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้แก่ลูกค้า ทั้งนี้การรับรู้รายได้จากการพัฒนาโปรแกรมนั้นเป็นไปตามอัตราส่วนของงานที่ทำเสร็จ (Percentage of Completion) ซึ่งรายได้ในปี 2560 ลดลงเนื่องจากขนาดของงานโครงการที่บริษัททำค่อนข้างเล็กกว่าขนาดของงานโครงการที่ทำในปี 2559

ต้นทุนการให้บริการ

ต้นทุนขายของกลุ่มบริษัทฯ สำหรับปีบัญชีสิ้นสุด วันที่ 31 ธันวาคม 2558 วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

	งบการเงินรวม สำหรับปีสิ้นสุดวันที่		งบการเงินรวม สำหรับปีสิ้นสุดวันที่		งบการเงินรวม สำหรับปีสิ้นสุดวันที่	
	31-ธ.ค.-58		31-ธ.ค.-59		31-ธ.ค.-60	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
ต้นทุนโปรแกรมเมอร์	14.02	6.26	17.10	6.27	17.19	5.46
ค่าเช่าระบบ Cloud	11.06	4.94	9.24	3.39	18.28	5.81
ค่า License Fee	17.75	7.93	23.02	8.43	26.10	8.29
ค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจ่าย	1.17	0.52	2.71	0.99	2.77	0.88
อื่นๆ	6.22	2.78	6.55	2.40	6.53	2.07
ต้นทุนการให้บริการ	50.22	22.44	58.62	21.48	70.87	22.51

หมายเหตุ ¹ อัตราร้อยละเป็นการคำนวณบนรายได้จากการให้บริการ

ต้นทุนการให้บริการหลักของบริษัทฯ คือ ต้นทุนโปรแกรมเมอร์ ค่าเช่าระบบ Cloud และค่า License Fee ซึ่งเป็นต้นทุนค่าลิขสิทธิ์สำหรับซอฟต์แวร์ที่บริษัทฯ ใช้งานในการดำเนินธุรกิจกลุ่ม e-Business services (ใช้ในการให้บริการ CDD Gateway) ทั้งนี้ค่าลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์นั้นชำระให้กับเจ้าของซอฟต์แวร์ในต่างประเทศที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับบริษัทฯ

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560 บริษัทฯ มีต้นทุนการให้บริการ 70.87 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 12.25 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 20.90 จากปี 2559 โดยมีสาเหตุหลักมาจากต้นทุนค่าเช่าระบบ Cloud เพิ่มขึ้นจากปี 2559 จำนวน 9.04 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 97.84 โดยการเพิ่มขึ้นนั้นสอดคล้องกับการใช้งานที่เพิ่มขึ้นและรายได้จากการให้บริการที่เพิ่มขึ้น และค่า License fee เพิ่มขึ้นจากปี 2559 จำนวน 3.08 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 13.38 โดยการเพิ่มขึ้นนั้นสอดคล้องรายได้จากการให้บริการที่เพิ่มขึ้น

กำไรขั้นต้น

กำไรขั้นต้นและอัตรากำไรขั้นต้นของกลุ่มบริษัทฯ สำหรับปีบัญชีสิ้นสุด วันที่ 31 ธันวาคม 2558 วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

	งบการเงินรวมสิ้นสุดวันที่		งบการเงินรวมสิ้นสุดวันที่		งบการเงินรวมสิ้นสุดวันที่	
	31 ธ.ค. 58		31 ธ.ค. 59		31 ธ.ค. 60	
	ล้าน	อัตรากำไรขั้นต้น	ล้าน	อัตรากำไรขั้นต้น	ล้าน	อัตรากำไรขั้นต้น
	บาท	(ร้อยละ)	บาท	(ร้อยละ)	บาท	(ร้อยละ)
กำไรขั้นต้น	173.59	77.56	214.31	78.52	243.92	77.49

ในปี 2558 ถึงปี 2560 บริษัทฯ สามารถควบคุมต้นทุนการให้บริการและกำหนดราคาการให้บริการที่สอดคล้องกับต้นทุนได้เป็นอย่างดี โดยจะเห็นได้จากอัตรากำไรขั้นต้นที่อยู่ในระดับที่สม่ำเสมอประมาณร้อยละ 75 ถึงร้อยละ 78 ของรายได้

รายได้อื่น

รายได้อื่นของกลุ่มบริษัทฯ สำหรับปีบัญชีสิ้นสุด วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 อยู่ที่ 4.15 ล้านบาทและ 6.61 ล้านบาทตามลำดับ โดยรายได้อื่นที่สำคัญได้แก่ดอกเบี้ยรับจากเงินฝากบริษัทฯ ดอกเบี้ยเงินลงทุนระยะสั้นและระยะยาว และรายได้จากการขาย Token ซึ่งเป็นอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ซึ่งบริษัทฯ ขายให้กับลูกค้าสำหรับการเข้ารหัสในการรับส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์

ค่าใช้จ่ายในการให้บริการ

ค่าใช้จ่ายในการให้บริการของกลุ่มบริษัทฯ สำหรับปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2558 วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

	งบการเงินรวม สำหรับปีสิ้นสุดวันที่		งบการเงินรวม สำหรับปีสิ้นสุดวันที่		งบการเงินรวม สำหรับปีสิ้นสุดวันที่	
	31-ธ.ค.-58		31-ธ.ค.-59		31-ธ.ค.-60	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
เงินเดือนและสวัสดิการพนักงาน	28.18	12.59	33.35	12.22	37.37	11.87
ค่าใช้จ่ายส่งเสริมการขาย	2.10	0.94	2.29	0.84	1.40	0.44
ค่าใช้จ่ายเดินทาง	2.15	0.96	2.84	1.04	2.90	0.92
ค่าใช้จ่ายในการให้บริการ	32.43	14.49	38.48	14.10	41.67	13.24

หมายเหตุ ¹ อัตราร้อยละเป็นการคำนวณบนรายได้จากการให้บริการ

สำหรับปี 2560 ค่าใช้จ่ายในการให้บริการของบริษัทฯ เท่ากับ 41.67 ล้านบาทซึ่งเพิ่มขึ้น 3.19 ล้านบาทเมื่อเทียบกับปี 2559 คิดเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.29 ซึ่งเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่ต่ำเมื่อเทียบกับอัตราการเติบโตของรายได้ที่เนื่องจากการบริหารจัดการค่าใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ

ค่าใช้จ่ายในการบริหาร

ค่าใช้จ่ายในการบริหารของกลุ่มบริษัทฯ สำหรับปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2558 วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

	งบการเงินรวม สำหรับปีสิ้นสุดวันที่		งบการเงินรวม สำหรับปีสิ้นสุดวันที่		งบการเงินรวม สำหรับปีสิ้นสุดวันที่	
	31-ธ.ค.-58		31-ธ.ค.-59		31-ธ.ค.-60	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
เงินเดือนและสวัสดิการพนักงาน และ ผลตอบแทนกรรมการ	55.47	24.78	63.70	23.34	64.88	20.61
ค่าใช้จ่ายสำนักงานและค่าสาธารณูปโภค	9.09	4.06	9.76	3.58	9.53	3.03
ค่าสอบบัญชี	1.53	0.68	1.73	0.63	1.80	0.57
ค่าเสื่อมราคา	0.31	0.14	0.43	0.16	0.47	0.15
ค่าใช้จ่ายอื่น	7.77	3.47	9.32	3.41	9.47	3.01
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	74.17	33.14	84.94	31.12	86.15	27.37

หมายเหตุ ¹ อัตราร้อยละเป็นการคำนวณบนรายได้จากการให้บริการ

ในปี 2560 บริษัทฯ มีค่าใช้จ่ายในการบริหารเท่ากับ 86.15 ล้านบาทเพิ่มขึ้น 1.21 ล้านบาทเมื่อเทียบกับปีก่อน ซึ่งคิดเป็นอัตราการเติบโตร้อยละ 1.42 ซึ่งเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่ต่ำเมื่อเทียบกับอัตราการเติบโตของรายได้ที่เนื่องจากการบริหารจัดการค่าใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ

ค่าใช้จ่ายทางการเงิน

ค่าใช้จ่ายทางการเงินของกลุ่มบริษัทฯ สำหรับปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2558 เท่ากับ 0.26 ล้านบาท สำหรับปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 2560 บริษัทฯ ไม่มีค่าใช้จ่ายทางการเงิน ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายทางการเงินของกลุ่มบริษัทฯ มีสาเหตุจากการที่บริษัทฯ ได้ทำสัญญาเช่าการเงินกับบริษัทลีลซึ่งเพื่อเช่าระบบเครือข่ายใช้ในการดำเนินงานของกิจการ อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี 2558 บริษัทฯ ได้ทยอยชำระภาระผูกพันจากสัญญาเช่าการเงินดังกล่าวจนครบทั้งจำนวน และในปี 2559 ถึงปี 2560 บริษัทฯ ไม่ได้มีการทำสัญญาหรือธุรกรรมใดที่ก่อให้เกิดภาระค่าใช้จ่ายทางการเงินทำให้ปี 2559 และปี 2560 บริษัทฯ ไม่มีค่าใช้จ่ายทางการเงินในงบกำไรขาดทุนของบริษัทฯ

ภาษีเงินได้

ภาษีเงินได้ของกลุ่มบริษัทฯ สำหรับปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 เท่ากับ 5.73 ล้านบาท และ 6.91 ล้านบาทตามลำดับ หรือคิดเป็นอัตราการจ่ายภาษีที่แท้จริง (Effective Tax Rate) เท่ากับร้อยละ 6.03 และร้อยละ 5.63 ของกำไรก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ตามลำดับ ทั้งนี้กลุ่มบริษัทฯ ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลในส่วนของรายได้จากการให้บริการเกือบทุกกลุ่มธุรกิจยกเว้นบริการ CDD Gateway (เนื่องจากบริษัทฯ ไม่ได้ใช้ซอฟต์แวร์ของตัวเองในการให้บริการ แต่ใช้ซอฟต์แวร์จากต่างประเทศแทนโดยบริษัทฯ มีการชำระค่าลิขสิทธิ์ของซอฟต์แวร์เป็นการตอบแทน) จากสิทธิประโยชน์ตามบัตรส่งเสริมการลงทุน สำหรับปี 2559 และปี 2560 อัตราการจ่ายภาษีที่แท้จริงเป็นไปในแนวทางเดียวกับการเติบโตของรายได้กลุ่มที่ไม่ได้รับการยกเว้นภาษี

กำไรสุทธิ

กำไรสุทธิของบริษัทฯ สำหรับปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 เท่ากับ 89.32 ล้านบาท และ 115.80 ล้านบาทตามลำดับ

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560 กำไรสุทธิของบริษัทฯ เพิ่มขึ้น 26.48 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นร้อยละ 29.65 จากปี 2559 เนื่องจากบริษัทสามารถสร้างการเติบโตของรายได้ในทุกกลุ่มบริการ รวมถึงรักษาระดับต้นทุนให้ยังคงมีประสิทธิภาพ และการควบคุมค่าใช้จ่ายในการให้บริการและบริหารได้อย่างเหมาะสม

(ข) ฐานะทางการเงิน

สินทรัพย์

จากการที่บริษัทฯ ประกอบธุรกิจหลักเป็นผู้พัฒนาผลิตภัณฑ์ในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Business) ทำให้สินทรัพย์หลักในการดำเนินงานของบริษัทฯ ประกอบไปด้วยลูกหนี้การค้าจากการให้บริการกับลูกค้า อุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ที่ให้บริการกับลูกค้าซึ่งบันทึกในรูปของอุปกรณ์ และซอฟต์แวร์ซึ่งบันทึกในรูปของสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน

สินทรัพย์รวมของบริษัทฯ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 31 ธันวาคม 2560 เท่ากับ 468.81 ล้านบาท และ 533.09 ล้านบาทตามลำดับ โดยสาเหตุที่สินทรัพย์รวมของบริษัทฯ เพิ่มขึ้นจากปี 2559 มีสาเหตุสำคัญมาจากผลสุทธของการเพิ่มขึ้นของเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดรวมถึงเงินลงทุนชั่วคราวและเงินลงทุนระยะยาว การเพิ่มขึ้นสอดคล้องกับผลการดำเนินงานของบริษัทฯ ที่ดีขึ้น และลูกหนี้การค้าที่เพิ่มขึ้นตามการเติบโตของรายได้

เงินลงทุนชั่วคราว

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และ 31 ธันวาคม 2560 บริษัทฯ มีมูลค่าเงินลงทุนชั่วคราวเท่ากับ 251.38 ล้านบาทและ 353.06 ล้านบาทซึ่งมูลค่าเงินลงทุนชั่วคราวนั้นเป็นไปตามนโยบายของบริษัทฯ ที่จะนำเงินสดที่เหลือจากการดำเนินงานไปลงทุนเพื่อสร้างผลตอบแทนในระดับที่เหมาะสม โดยนโยบายการบริหารสภาพคล่องส่วนเกินของบริษัทฯ กำหนดให้บริษัทฯ สามารถนำเงินไปลงทุนในเงินฝากธนาคาร กองทุนตราสารแห่งหนึ่งภาครัฐและวิสาหกิจ ตราสารแห่งหนึ่ง รวมถึงตราสารแห่งทุน (ไม่เกินร้อยละ 10.00 ของมูลค่าสินทรัพย์ที่ลงทุน)

ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น

ลูกหนี้การค้าของบริษัทฯ สามารถแยกตามระยะเวลาที่ค้างชำระได้ ดังนี้

	งบการเงินรวม ณ วันที่	งบการเงินรวม ณ วันที่	งบการเงินรวม ณ วันที่
	31-ธ.ค.-58	31-ธ.ค.-59	31-ธ.ค.-60
	ล้านบาท	ล้านบาท	ล้านบาท
ลูกหนี้การค้า - กิจการที่เกี่ยวข้องกัน			
อายุหนี้คงค้างนับจากวันที่ถึงกำหนดชำระ			
ยังไม่ถึงกำหนดชำระ	-	-	-
ค้างชำระไม่เกิน 3 เดือน	-	-	-
รวมลูกหนี้การค้า - กิจการที่เกี่ยวข้องกัน	-	-	-
ลูกหนี้การค้า - กิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกัน			
อายุหนี้คงค้างนับจากวันที่ถึงกำหนดชำระ			
ยังไม่ถึงกำหนดชำระ	24.06	26.21	36.13
ค้างชำระ			
ไม่เกิน 3 เดือน	6.40	10.18	12.72
3 - 6 เดือน	-	-	-
6 - 12 เดือน	-	-	-
รวมลูกหนี้การค้า - กิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกัน	30.46	36.39	48.85
รวมลูกหนี้การค้า	30.46	36.39	48.85
ลูกหนี้อื่น			
รายได้ค้างรับ	1.86	1.93	2.18
ลูกหนี้อื่น ๆ	0.35	0.02	0.02
รวมลูกหนี้อื่น	2.21	1.95	2.20
ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น	32.66	38.34	51.05

ลูกหนี้การค้าของบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 เท่ากับ 36.39 ล้านบาท และ 48.85 ล้านบาทตามลำดับ โดยลูกหนี้การค้าของบริษัท เพิ่มขึ้นตามรายได้จากการให้บริการที่เพิ่มขึ้น

ระยะเวลาการเก็บหนี้เฉลี่ยของบริษัท ในปี 2559 และปี 2560 เท่ากับ 44.09 วัน และ 48.75 วัน ตามลำดับ โดยระยะเวลาเก็บหนี้เฉลี่ยสำหรับปี 2559 จนถึงปี 2560 อยู่ในระดับปกติเนื่องจากบริษัท ให้เครดิตการค้ากับลูกค้าประมาณ 30 วันถึง 60 วัน ซึ่งที่ผ่านมาบริษัท ไม่เคยประสบปัญหาการผิดนัดชำระหนี้จากลูกค้าโดยจะสังเกตได้จากยอดลูกหนี้การค้าที่มีอายุเกิน 3 เดือนที่อยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้ บริษัท มีนโยบายตั้งสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ สำหรับลูกหนี้การค้าที่มีอายุเกิน 3 เดือน 6 เดือน และ 12 เดือน ในอัตราร้อยละ 25.00 ร้อยละ 50.00 และร้อยละ 100.00 ตามลำดับ

ลูกหนี้อื่นของบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 เท่ากับ 1.95 ล้านบาท และ 2.20 ล้านบาทตามลำดับ ทั้งนี้ ลูกหนี้อื่นส่วนใหญ่เป็นรายได้ค่าบริการค้างรับ

เงินฝากธนาคารที่ติดภาระค้ำประกัน

เงินฝากธนาคารที่ติดภาระค้ำประกันของบริษัท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 เท่ากับ 7.53 ล้านบาท และ 10.51 ล้านบาทตามลำดับ เงินฝากธนาคารที่ติดภาระค้ำประกันเป็นเงินฝากออมทรัพย์ และเงินฝากประจำซึ่งบริษัท และบริษัทย่อยได้นำไปวางไว้กับธนาคารเพื่อค้ำประกันการออกหนังสือค้ำประกันการให้บริการแก่ลูกค้า

สินค้าคงเหลือ

จากลักษณะการประกอบธุรกิจของบริษัท ในรูปแบบของการให้บริการทำให้บริษัท ไม่มีสินค้าคงเหลือในการจำหน่ายสินค้าให้กับลูกค้าโดยรายการสินค้าคงเหลือของบริษัท คือ อุปกรณ์ Certificate Authorisation Token ซึ่งเป็นอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ซึ่งบริษัท ขายให้กับลูกค้าสำหรับการเข้ารหัสในการรับส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ โดย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 บริษัท มียอดสินค้าคงเหลือเท่ากับ 0.15 ล้านบาท และ 0.38 ล้านบาทตามลำดับ

เงินลงทุนระยะยาวอื่น

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 บริษัท มีมูลค่าเงินลงทุนระยะยาวอื่นเท่ากับ 90.33 ล้านบาท และ 68.20 ล้านบาทตามลำดับซึ่งเป็นมูลค่าเงินที่บริษัทนำเงินไปลงทุนในตราสารหนี้ภาคเอกชนตามนโยบายของบริษัท ที่จะนำเงินสดที่เหลือจากการดำเนินงานไปลงทุนเพื่อสร้างผลตอบแทนที่ในระดับที่เหมาะสม

อุปกรณ์

รายการอุปกรณ์หลักของบริษัท ได้แก่ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ระบบสัญญาณและสื่อสาร

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 บริษัท มีอุปกรณ์เท่ากับ 6.58 ล้านบาท และ 5.47 ล้านบาทตามลำดับ ในปี 2560 มูลค่าอุปกรณ์ของบริษัท ลดลง 1.11 ล้านบาท เมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อน เนื่องจากในระหว่างปีบริษัท มีการจัดซื้ออุปกรณ์ประเภทคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์เพิ่มเติมจำนวน 0.90 ล้านบาท รวมถึงมีการตัดค่าเสื่อมราคาจำนวน 2.02 ล้านบาท

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 บริษัท มีสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน 111.55 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 23.79 ของสินทรัพย์รวม และ 89.81 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 16.85 ของสินทรัพย์รวมตามลำดับ โดยอาจกล่าวได้ว่าบริษัท มีสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนในสัดส่วนที่ค่อนข้างน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับสินทรัพย์ทั้งหมดของบริษัท เนื่องจากลักษณะการประกอบธุรกิจของบริษัท คือ การเป็นผู้พัฒนาผลิตภัณฑ์ในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Business) และนำเสนอผลิตภัณฑ์แก่ผู้ใช้ในรูปแบบการให้บริการ (SaaS: Software as a Service) นอกจากนี้ ในปัจจุบัน ส่วนใหญ่บริษัท มีนโยบายที่

จะเข้าใช้ระบบ Private Cloud Computing และระบบเครือข่ายอื่นๆ ทดแทนการจัดซื้อ อย่างไรก็ตาม ในอนาคตบริษัทฯ อาจต้องการรักษาคุณภาพตามมาตรฐานในการให้บริการของบริษัทฯ ในบางกรณีบริษัทฯ อาจมีความจำเป็นที่จะต้องจัดซื้ออุปกรณ์หรือระบบบางระบบหากบริษัทฯ ไม่สามารถจัดหาผู้ให้บริการระบบที่มีคุณภาพหรือความสามารถในการให้บริการตามระดับมาตรฐานของบริษัทฯ ที่กำหนดไว้ ก็อาจจะส่งผลให้บริษัทฯ มีสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนเมื่อเปรียบเทียบกับสินทรัพย์ทั้งหมดของบริษัทฯ ในสัดส่วนที่สูงขึ้น

(ค) แหล่งที่มาของเงินทุน

ความเหมาะสมของโครงสร้างเงินทุน

บริษัทฯ มีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 เท่ากับ 0.37 เท่า และ 0.27 เท่าตามลำดับซึ่งแสดงถึงสถานะทางการเงินที่แข็งแกร่งของบริษัทฯ โดยปัจจุบันบริษัทฯ ไม่มีหนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ยเนื่องจากในช่วงปี 2558 บริษัทฯ ได้ทยอยชำระหนี้สินตามสัญญาเช่าการเงินจากการเช่าระบบเครือข่ายเพื่อใช้ในการดำเนินงานของกิจการจนครบทั้งจำนวน

หนี้สิน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 บริษัทฯ มีหนี้สินรวมเท่ากับ 125.36 ล้านบาท และ 114.66 ล้านบาทตามลำดับซึ่งปัจจุบันหนี้สินหลักของบริษัทฯ ประกอบด้วยเจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย และรายได้รับล่วงหน้า

เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น

เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 เท่ากับ 8.91 ล้านบาท และ 11.44 ล้านบาทตามลำดับ โดยแบ่งเป็นมูลค่าเจ้าหนี้การค้าเท่ากับ 8.99 ล้านบาท และ 6.23 ล้านบาทตามลำดับ

ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย

ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 เท่ากับ 39.26 ล้านบาท และ 38.66 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายส่วนใหญ่ได้แก่ โบนัสพนักงานและโบนัสกรรมการค้างจ่าย

รายได้รับล่วงหน้า

รายได้รับล่วงหน้า ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 เท่ากับ 37.88 ล้านบาท และ 40.87 ล้านบาทตามลำดับ รายได้รับล่วงหน้า ส่วนใหญ่เกิดจากรายได้รับล่วงหน้าของบริการ CDD Gateway ซึ่งบริษัทฯ ได้ขยายฐานลูกค้าของบริการ CDD Gateway เนื่องจากโดยส่วนใหญ่กลุ่มลูกค้า CDD Gateway (ซึ่งถือเป็นรายได้จากกลุ่ม e-Business Services) จะชำระเงินค่าบริการล่วงหน้าเป็นรายปี ดังนั้น เมื่อมีจำนวนลูกค้าเพิ่มมากขึ้น มูลค่ารายได้รับล่วงหน้าจึงปรับเพิ่มขึ้นในแนวทางเดียวกัน

นอกจากนี้ บริษัทฯ มีรายการหนี้สินหมุนเวียนอื่น ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 เท่ากับ 18.81 ล้านบาท และ 9.03 ล้านบาทตามลำดับซึ่งหนี้สินหมุนเวียนอื่นที่สำคัญ คือ ภาษีขาย และภาษีประเภทอื่นๆ ที่มีกำหนดการชำระในระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี โดย ณ สิ้นปี 2559 บริษัทฯ มีรายการหนี้สินหมุนเวียนอื่นสูงเนื่องจาก มีเงินลงทุนในตราสารหนี้ภาครัฐค้างจ่าย

ส่วนของผู้ถือหุ้น

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 ส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทฯ เท่ากับ 343.44 ล้านบาท และ 418.43 ล้านบาทตามลำดับ มูลค่าส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทฯ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 เพิ่มขึ้น 74.99 ล้านบาท ซึ่งเป็นการสะท้อนมูลค่ากำไรสะสมที่เพิ่มขึ้นตามผลประกอบการ

บริษัทฯ มีการทำผลกำไรให้กับผู้ถือหุ้นอย่างต่อเนื่อง และบริษัทฯ มีการจ่ายเงินปันผลให้กับผู้ถือหุ้นอย่างสม่ำเสมอ โดยบริษัทฯ ได้มีการจ่ายเงินปันผลในปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 เท่ากับ 56.96 ล้านบาท และ 95.18 ล้านบาทตามลำดับ

การจ่ายเงินปันผลของบริษัทฯ ในอนาคตจะเป็นไปตามนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทฯ และบริษัทฯ ย่อยซึ่งกำหนดว่าบริษัทฯ จะจ่ายเงินปันผลในอัตราไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 ของกำไรสุทธิหลังหักภาษีเงินได้นิติบุคคลของงบการเงินเฉพาะกิจการ และหลังจากการหักสำรองตามกฎหมาย โดยอัตราการจ่ายเงินปันผลดังกล่าวอาจเปลี่ยนแปลงได้ขึ้นอยู่กับสภาพคล่องแผนการลงทุน และแผนการดำเนินงานของบริษัทฯ

การวิเคราะห์สภาพคล่อง

กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน

บริษัทฯ มีกระแสเงินสดได้มาจากกิจกรรมดำเนินงานสำหรับปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2559 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 เท่ากับ 104.66 ล้านบาท และ 104.66 ล้านบาทตามลำดับโดยคิดเป็นอัตราส่วนเงินสดต่อการทำกำไรที่ร้อยละ 110.11 ร้อยละ และร้อยละ 85.30 ตามลำดับซึ่งแสดงให้เห็นถึงความแข็งแกร่งของบริษัทฯ ในการทำกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน

กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน

บริษัทฯ มีการบริหารกระแสเงินสดของบริษัทฯ โดยนำเงินสดส่วนเกินไปลงทุนในเงินลงทุนชั่วคราวซึ่งให้อัตราผลตอบแทนมากกว่าเงินฝากกับธนาคารพาณิชย์โดยในปีบัญชีสิ้นสุด วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 บริษัทฯ มีกระแสเงินสดใช้ไปกิจกรรมลงทุนเท่ากับ 196.89 ล้านบาท และ 77.04 ล้านบาทตามลำดับ

สำหรับปี 2559 บริษัทฯ มีกระแสเงินสดใช้ไปในกิจกรรมลงทุนจำนวน 196.89 ล้านบาทจากการซื้อเงินลงทุนชั่วคราวจำนวน 122.40 ล้านบาท และเงินลงทุนระยะยาวอื่นจำนวน 73.0 ล้านบาทจากการขายเงินลงทุนระยะยาวจำนวน 3.04 ล้านบาทจากการซื้ออุปกรณ์เพิ่มเติมจำนวน 2.80 ล้านบาท และการซื้อสินทรัพย์ไม่มีตัวตนจำนวน 2.06 ล้านบาท

สำหรับปี 2560 บริษัทฯ มีกระแสเงินสดใช้ไปในกิจกรรมลงทุนจำนวน 77.04 ล้านบาทจากการซื้อเงินลงทุนชั่วคราวจำนวน 35.70 ล้านบาท การซื้อเงินลงทุนระยะยาวอื่นจำนวน 48.93 ล้านบาท การเพิ่มขึ้นของเงินฝากธนาคารที่ติดภาระค้ำประกันจำนวน 2.98 ล้านบาท จากการซื้ออุปกรณ์เพิ่มเติมจำนวน 0.90 ล้านบาท และการซื้อสินทรัพย์ไม่มีตัวตนจำนวน 0.33 ล้านบาท กระแสเงินสดรับจากการขายเงินลงทุนระยะยาวจำนวน 7.02 ล้านบาทและดอกเบี้ยรับจำนวน 4.78 ล้านบาท

กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน

ในปี 2559 และปี 2560 บริษัทฯ มีกระแสเงินสดที่ได้มาจากกิจกรรมจัดหาเงิน 98.38 ล้านบาท และกระแสเงินสดใช้ไปในกิจกรรมจัดหาเงิน 44.60 ล้านบาทตามลำดับ

สำหรับปี 2559 บริษัทฯ มีกระแสเงินสดจากการกิจกรรมจัดหาเงินเท่ากับ 98.38 ล้านบาทโดยเป็นเงินสดรับจากการเพิ่มทุนจำนวน 155.34 ล้านบาทและการจ่ายเงินปันผลจำนวน 56.96 ล้านบาท

สำหรับปี 2560 บริษัทฯ มีกระแสเงินสดใช้ไปในกิจกรรมจัดหาเงินเท่ากับ 44.60 ล้านบาทจากการจ่ายเงินปันผล

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ

อัตราส่วนสภาพคล่อง

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 บริษัทฯ มีอัตราส่วนสภาพคล่องเท่ากับ 3.33 เท่า และ 4.55 เท่าตามลำดับ โดยอัตราส่วนสภาพคล่องของบริษัทฯ อยู่ในระดับสูงกว่า 1.00 เท่าซึ่งแสดงถึงสภาพคล่องทางการเงินของบริษัทฯ ที่อยู่ในระดับสูง

อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร

ในปี 2559 และปี 2560 บริษัทฯ มีอัตรากำไรขั้นต้นเท่ากับร้อยละ 78.52 ร้อยละ และ ร้อยละ 77.49 ตามลำดับซึ่งบริษัทฯ สามารถรักษ้อัตรากำไรขั้นต้นของบริษัทฯ ในระดับประมาณร้อยละ 75 ขึ้นไปได้อย่างต่อเนื่องแสดงถึงความสามารถในการกำหนดราคาการให้บริการของบริษัทฯ ตามต้นทุนการให้บริการของบริษัทฯ

ในปี 2559 และปี 2560 บริษัทฯ มีอัตรากำไรสุทธิเท่ากับร้อยละ 32.24 ร้อยละ และร้อยละ 36.03 ตามลำดับ อัตรากำไรสุทธิปรับตัวเพิ่มขึ้น เนื่องจากบริษัทฯ สามารถเพิ่มรายได้ทั้งจากกลุ่มบริการ e-Trade Finance Supply Chain และกลุ่มบริการ e-Business Services และยังสามารถบริหารจัดการต้นทุนและค่าใช้จ่ายให้เติบโตน้อยกว่าการเติบโตของรายได้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

ในปี 2559 และปี 2560 บริษัทฯ มีอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์เท่ากับร้อยละ 24.81 ร้อยละ และร้อยละ 23.11 ตามลำดับ ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ในแต่ละช่วงเวลานั้นแปรผันตามกำไรสุทธิและมูลค่าสินทรัพย์รวม

อัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน

บริษัทฯ มีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 เท่ากับ 0.37 เท่า และ 0.27 เท่าตามลำดับ โดยในปัจจุบันบริษัทฯ ไม่มีหนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ย

(ง) ปัจจัยและอิทธิพลหลักที่อาจมีผลต่อการดำเนินงานหรือฐานะการเงินในอนาคต

■ ความเสี่ยงด้านการแข่งขัน

ธุรกิจหลักของบริษัทฯ คือ การให้บริการผ่านพิธีการศุลกากรทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่ง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 มีผู้เชื่อมต่อกับระบบคอมพิวเตอร์ของศุลกากร (Gateway) ทั้งสิ้น 3 รายรวมทั้งมีผู้ให้บริการรับส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ (VANS) ทั้งสิ้น 10 ราย (อ้างอิงข้อมูลจากเว็บไซต์ของ Thai National Single Window) ซึ่งให้บริการในรูปแบบที่คล้ายคลึงกันส่งผลให้กลุ่มผู้ใช้บริการมีทางเลือกในการเลือกใช้บริการจึงทำให้บริษัทฯ อาจประสบกับความเสี่ยงในการแข่งขันสูงซึ่งอาจนำไปสู่การแข่งขันกันด้านราคา

■ ความเสี่ยงจากการที่หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเพิกถอนการอนุญาตที่จำเป็น

ในปัจจุบันบริษัทฯ ได้รับการอนุญาตต่างๆ จากหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมศุลกากร สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย และธนาคารพาณิชย์ เป็นต้น หากหน่วยงานเหล่านี้เพิกถอนการอนุญาตที่จำเป็น บริษัทฯ อาจจะไม่สามารถให้บริการแก่ลูกค้า ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานของบริษัทฯ

■ รายได้หลักของบริษัทฯ มาจากการให้บริการผ่านพิธีศุลกากรทางอิเล็กทรอนิกส์แบบไร้สาย

ในปัจจุบันรายได้หลักของบริษัทฯ มาจากการให้บริการผ่านพิธีศุลกากรทางอิเล็กทรอนิกส์แบบไร้เอกสาร (e-Customs Paperless) ทำให้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับรายได้ในส่วนนี้ย่อมส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อฐานะทางการเงิน และผลการดำเนินงานของบริษัทฯ

■ การพึ่งพิงบุคลากร

ธุรกิจของบริษัทฯ เป็นธุรกิจให้บริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งเป็นธุรกิจที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถและความชำนาญเฉพาะด้านของบุคลากรในการเข้าใจถึงปัญหาและกระบวนการของธุรกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาระบบที่จะตอบสนองต่อความต้องการของตลาดได้ รวมทั้งบริษัทฯ ยังพึ่งพิงทีมวิศวกรคอมพิวเตอร์ในการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์การสูญเสียบุคลากรเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานและความสามารถในการแข่งขันของบริษัทฯ

■ การเปลี่ยนแปลงนโยบายของภาครัฐ

การให้บริการของบริษัทฯ พึ่งพานโยบายของภาครัฐที่สนับสนุนการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบต่างๆ เช่น การให้บริการผ่านพิธีการศุลกากรทางอิเล็กทรอนิกส์แบบไร้เอกสารจากกรมศุลกากร และ ETR Gateway (Electronic Transaction Reporting Gateway) กับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นต้น ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงนโยบายของภาครัฐอาจส่งผลกระทบต่อฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทฯ

■ ความมีเสถียรภาพของระบบการให้บริการ

ความมีเสถียรภาพของระบบที่ให้บริการกับลูกค้าเป็นหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญที่ลูกค้าพิจารณาในการเลือกใช้บริการของบริษัทฯ เนื่องจากระบบการให้บริการของบริษัทฯ ถือเป็นส่วนสำคัญในระบบธุรกิจของลูกค้า ซึ่งต้องการความต่อเนื่องในการใช้งานได้ตลอดเวลา ดังนั้นหากระบบการให้บริการของบริษัทฯ ไม่สามารถใช้งานได้อย่างปกติจากสาเหตุต่างๆ เช่น การประมวลผลที่ผิดพลาด ความล้มเหลวของการเชื่อมต่อ ความล้มเหลวของอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ หรือการที่ระบบไม่สามารถที่จะรองรับการใช้งานในขณะที่มีผู้ใช้งานพร้อมกันเป็นจำนวนมากได้ เป็นต้น จะส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือในการให้บริการของบริษัทฯ และจะส่งผลกระทบต่อฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทฯ โดยบริษัทฯ ได้มีการทำสัญญาให้บริการกับลูกค้าโดยมีการรับประกันความพร้อมของระบบ ซึ่งบริษัทฯ ยินดีที่จะคืนค่าบริการไม่เกินวงเงินการให้บริการที่กำหนดให้กับลูกค้าในกรณีที่ระบบของบริษัทฯ ไม่สามารถให้บริการได้

■ การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

ธุรกิจด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นธุรกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา เนื่องจากเทคโนโลยีต่างๆ ที่ใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทั้งโปรแกรม และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ

หากบริษัทฯ ไม่สามารถพัฒนาการให้บริการให้ตามทันเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปก็อาจทำให้บริษัทฯ สูญเสียความสามารถในการแข่งขันอันจะส่งผลกระทบต่อฐานะทางการเงิน และผลการดำเนินงานของบริษัทฯ ได้ นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลง

อย่างรวดเร็วของเทคโนโลยียังจะส่งผลให้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ของบริษัทฯ เช่น ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อาจไม่สามารถที่จะทำงานรองรับผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ๆ ได้ ซึ่งอาจจะส่งผลให้บริษัทฯ ต้องมีการจัดหาอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ

■ **ความไม่แน่นอนของผลตอบแทนจากการประกอบธุรกิจใหม่**

เพื่อสร้างผลตอบแทนที่ดีให้แก่ผู้ถือหุ้นอย่างยั่งยืน บริษัทฯ มีแผนที่จะให้บริการประเภทใหม่ๆ ความสำเร็จของโครงการเหล่านี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ซึ่งรวมทั้งความต้องการและแนวโน้มของตลาด พฤติกรรมผู้ใช้บริการ กฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทางการเมือง และเศรษฐกิจของประเทศ ปัจจัยเหล่านี้บางปัจจัยอยู่นอกเหนือความควบคุมของบริษัทฯ และอาจจะส่งผลกระทบต่อฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทฯ

■ **การให้เครดิตทางการค้าแก่ลูกค้า**

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 บริษัทฯ มีลูกหนี้การค้า 36.39 ล้านบาท และ 48.85 ล้านบาท ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 7.76 ร้อยละ และร้อยละ 9.16 ของสินทรัพย์รวมตามลำดับซึ่งหากลูกหนี้เหล่านี้ชำระค่าบริการล่าช้าหรือไม่ชำระค่าบริการอาจจะส่งผลกระทบต่อสภาพคล่อง ฐานะทางการเงิน และผลการดำเนินงานของบริษัทฯ